

Forfatter: Hertz, Henrik

Titel: Rødhætten, En Capriccio

Citation: Hertz, Henrik: "Rødhætten, En Capriccio", i Hertz, Henrik: *Digte fra forskellige Perioder, 1.-4. Deel.*, udg. af Første Deel, 1851-62., s. 123. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hertz09_lev-shoot-workid65461.pdf (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Digte fra forskellige Perioder, 1.-4. Deel.

Rødhætten. En Capriccio.

(Jremsagt paa det kongelige Theater af afd. Skuespiller Winsløw d. 19. Febr. 1832)

Der er et gammelt Sagn, der melder om
En lille rød og høist mærkværdig Hætte,
Der øieblikkeligt, saasnart den kom
Paa unge Pigers Hoved, kunde sætte
En rose d'amour
I Sikkerhed mod unge Herrers Cour.

I vore Dage
Det vilde lidt af Hedenskabet smage,
Ifald et ungt og yndigt Blod
Med røde Huer
Beskyttede sig mod
Den Fare, der Uskyldigheden truer.
I vore Dage veed Enhver,
Hun være Pige, være Kone,
Der er, som Værn om hendes Uskylds Throne,
En bedre Trolddom hende nær.
124 Mod Smigrerier eier hun et Øre,
Der kjender hvad det tør og hvad det ei tør høre.
Blot med et Øiekast
Afvæbner hun den tøilesløse Last.
Ja, det er vist og fast,
At man i vore Tider
Kan være retirée saa meget som man gider.

Nei, det er andre Sager,
Der nutildags et Fruentimmer plager.
Der er en værre Nød,
Mod hvilken unge Koner (thi jeg sigter
Især til bisses Rettighed og Pligter)
Med Grund endnu tør ønske sig en rød,
Forhexet, lille Hætte, der kan være
Til Bistand for dem selv og Qvindekjønnets Ære.

Alt ofte har jeg speculeret paa,
Hvorledes somme,
Særdeles skikkelige, næsten fromme,
Ved Frygtsomhed bekjendte Piger faae,
Saa snart de blive gifte, denne Stemme,
Dev dominerer Mandens, denne Magt,
Hvorunder Manden krymper sig forsagt,
Hiin Enevolds-Regjering hjemme,
Hiin Kraft, der i Pantoffelen blev lagt.
125 Hvo lærer da en Due
Med en Commandørøst; at true?
Hvorledes bringes han,
Der er Naturens Mesterstykke, Manden,
(Jeg veed for Pokker dog, at man
Hos En og Anden
Af Mesterstykkerne har fundet Been i Panden)
Hvorledes bringes han i saadan Grad
Til nu at vise sig saa rød og feig og flad?
Ja, han, hvis Mod ei Grændse kjender,
Han lyder tvende fine, bløde Hænder!
Hvis det gaaer til foruden Hexerie,
Saa troer jeg, paa min Ære,
At, trods den nyeste Theologie,

Den Ondes Magt er blot og har Chimaire.

Da Sagen rigtig er interessant,
Har jeg studeert og svedt i Bøger rodet,
Indtil Bekræftelse jeg fandt
Paa Det, jeg havde længe alt formodet.
Ja, mine Herrer! det er næsken vist,
Hiin Magt, der gaves Konen,
I Kraft af hvilken hun tilsidst
Alene fylder ud den hele Plads paa Thronen,
Hiin Magt, mod hvilken vi udruste os omsonst,
Den er en Virkning af - den sorte Kunst!
126 Og for den rene Sandhed at berette,
Den stikker i en rød, forhexet, lille Hætte.

Jeg sad en Dag
Og bladred' i min Bedstefa'ers Papirer,
Hvori der meldtes snart om Dommens Dag,
Snart om Arabiens Emirer,
Snart om det Kunnersdorfer Slag.
Snart traf jeg paa en grumme lærd Beretning,
»At gjøre Guld af alle Slags Metal,«
Der havde været ganske klar, ifald
Et Punktum havde haft en Eftersætning.
Omsider blandt Endeel, hvortil jeg kom,
Om Kjøbenhavns Beleiring og dens Glorie,
Jeg traf et Manuscript, der handled' om
Min Oldemoders Giftemaals-Historie.

Paa hendes Bryllupsdag - saaledes lyder
Historien - kom hendes Amme Mette
Og sagde: »A-« (jeg haaber, man kan gjette,
Hvorfra hun skrev sig, fra de kjære Jyder)
»A har, mit Barn, i lang Tid gjemt
En Gave, som a har for dig bestemt,
Som du maa itt' forsmaae.« - »Lad see, min Mette!
Hvad er det da du har?« - »Det er en Hætte«
127 - Var Ammens Svar, hun kaldte saa
Et Hovedtøi med røde Strimler paa
Og lutter røde Baand - »men denne her, mit Barn!
Hvis den sin Lige har, a være vil et Skarn.
See bare paa den! A har saaet den fra
En Kone fra den samme By som a.
Hun fik den fra en Mand, der havde flakket
Omkring i Egnen med Zigeunerpakket.
Naar nu du bliver gift, saa sæt kun Hætten paa,
Og a vil døe paa, alle Nykker,
Der nu og da en Ægteherre trykker,
Vil strax forgaae.
Ved Hjælp af den du bringer
Din Mand til Alt, og gjør ham snart saa tam,
At Du kan vinde ham
Omkring en Finger.«

Min Oldemoder, der fra første Færd
Ei havde fundet Hovedtøiet
Den lange Tale værd,
Var allermindst med Slutningen fornøiet
»Aa, skam dig, Mette!« - brød hun ivrigt ud -
»Er det at tale til en Brud?
Omkring en Finger? Troer du, jeg
Tyrannisere vil min søde Nicolai?
128 Nei, han skal justement regjere.
Han er min Herre, han er Alt,
Og jeg vil Intet høre mere!
- »Nei, Barn, nu bli'er det altfor galt!
Du kan jo brug'en

Naar selv du synes, saa engang om Ugen.«
- »Nei, nei!« - »Ih jo! Kom nu!« - »Jeg siger Nei!
Nu skal du gaae din Vei!«
- »Jaja! A veed, du har dit eget Ho'de.
Gjør hvad du vil! See Tiden an.
For min Part a har brugt den mod min Mand.
Og er du klog, saa brug den, naar du kan.
- A lægger Hætten her i din Commode.«

Med disse Ord gik Mette, der var kort
For Hovedet, foruden Afsked bort.

Min Oldemo'er blev gift. I fjorten Dage
- Ja, tænk, i fjorten! - lod
Gud Hymen hende selv og hendes Ægtemage
Al mulig Enighed og Lykke smage;.
Men paa den femtende forstod
Tyrannen, der er alt det Ondes Rod,
Den slemme Kjedsomhed, vor unge Brud at plage.

129

Historien fortæller ei bestemt,
Hvorfor min Oldemoder
Just den Dag kjeded' sig saa slemt.
Kanskee hun havde det en Smule for - beqvemt,
For megen Overflod af Livets Goder.
Thi Sligt er farligt. Naar man har det godt,
Man væmmes ved den megen Leven flot.
Hvis man i Spil bestandig vandt,
Jeg troer, man fandt
Omsider Spillet ennuyant.
Men jeg har aldrig seet;, at Nogen gaber,
Fordi han taber.

Min Oldemoder følte da som sagt
I høi Grad Kjedsomhedens Magt.
Hun maatte gjøre hvad hun vilde,
Det hjalp til Intet; hun befandt sig ilde.
Hun vilde sye, men Traaden sprang.
Hun prøved' paa at more sig med Sang,
Men Stemmen skranter,
Naar der skal synges uden Auscultanter.
Hun greb en Bog, men havde knap begyndt,
Hun fandt dens Indhold ubarmhjertigt tyndt.
Til sidst beslutted' hun at eftersee sin - Pynt.

130

Her gik det bedre. Phantasten finder,
At her til Klædningstykker, som: en Hat,
Et Shawl en Baldragt knytter sig en Skat
Af lutter dyrebare Minder.
Er Livbaand og en Strimmel
Kan indeslutte Mindet om en Himmel.
Fra Fjedren af en Paradisfugl taler
Et lille paradis, naar Phantasten maler.

Min Oldemoder fik da fat
Paa Kjole, Shawl og Baand og Hat.
Snart søger hun et Stykke frem, og snart
Hun griber til et andet i en Fart.
Saaledes, ved at lede, ved at rode,
Hun kom (kanskee ved Fandens Spil)
Omsider til
Den ulyksalige Commode,
Og fandt, som man formodentlig kan gjætte,

Den næsten glemte, lille, røde Hætte.

Beundrende hun holdt den i sin Haand.
De fine Blonder, denne rige Masse
Af dunkelrøde Baand! -
I Hast hun prøved', om den vilde passe.
Guddommeligt! Et vist coquet
Og fiffigt Sving ved den behaged' hende ret.

131

Har man en Pynt, hvorover man sig glæder,
Man ønsker tidt
At see den - Herregud! - beundret lidt,
Og faae at vide grundigt, om den klæder.
Min Oldemoder fik da Lyst at gaee
I Selskab med sin smukke Kappe paa.

Men nu - o Himmel! Blodet allerede
Er drevet op i hendes Kind -
Det falder hende nu først ind,
At Nicolai - og hun blev hvid af Vrede -
Han skulde være hjemme Klokken fem,
Og den var sex, og han - var ikke kommen hjem!

»Naa, han skal faae! Han la'er mig vente!
- Saa brød hun ud - han veed, jeg sidder her,
Og han - nu morer han sig med Fru Kjær . . .
Aa, det er skammeligt! Jeg la'er ham hente« . .

Her blev hun afbrudt. Hendes Ægtemage
I Stuen traadte hurtigt ind.
»Min Allerkjæreste, han sagde, maa
I Aften paa Comedie gaee.«
- »Jeg maa? Hvem siger, at jeg maa?« - »Min
Søde,
Gjensvared' Manden, kan jo nok forstaae,

132

At jeg vil ingenlunde nøde.
Men Tingen er, at vi skal møde
I Logen hos Etatsraad Kjær. Du skal,
Naar Stykket er forbi, hos dem paa Bal.
- »Jeg skal? Hvem siger, at jeg skal?« - »Nu ja,
Da jeg har lovet det paa dine Vegne,
Saa vil jeg nødig gaee; derfra.«
- »I Mænd - var Konens Svar - er rigtigt egne.
Hvor har du dine Sandser?
Det er jo ikke dig, men mig, der dandser.«
- »Saa gaee da bare paa Comedie«
Blev Manden ved.
»Nei, svared' hun? jeg er desuden kjed
Af denne lange, traurige Tragedie.«
- »Men det er jo et Lystspil vi skal see«
Lød after Mandens Stemme.
- »Ja, det er godt nok. Jeg vil blive hjemme.
Jo, jeg er sikkert oplagt til at lee.
Her maa jeg sidde muttersene.
Du bliver ude - saa skal man ha'e Lyst . . .
Ens Mand, man tænker, er Ens Trøst,
Og saa« - Her hulked' næsten hendes Røst
Og havde kunnet røre Stene.

Og Ægtemanden? Nu, han - taug.
Maaskee ham rørte hendes Stemme;

Maaskee han - hvad veed jeg - men han blev
hjemme.
Han alt var skrevet ind i det berømte Laug.

Min Oldemoder, der var kommet efter
Sit eget dominerende Talent,
Og ved en afgjort Seier blev bekjendt
Med Hættens fast vidunderlige Kræfter,
Fandt snart sin Regning ved at bruge
Dens hemmelige Hjælp engang hver Uge.

Et Aar gik hen, paa den Maneer i Fred,
Og med en deilig Dreng min Oldemo'er kom ned.
En Barselseng, man veed, tyranniserer,
Den fører med sig mangt despotisk Bud.
Fra dette Tidspunkt sig især daterer
Den Overlegenhed, en Hustru øver ud.
En Mands Anseelse, man finder,
I Barselstuen mærkeligt forsvinder,
Imens det er en afgjort Sag,
At Konens Vaabenkræfter Dag for Dag
Endog Ved Hjælpetropper bli'er formerede.
Thi Doctor, Jordemoder, Barnet, Ammen
Er' lutter Allierede,
Der, naar det kniber, holde med Madamen.

Om nu min Oldemoders Mand
Med meer Courage stod paa Retten,
Der tilkom ham; om han holdt bedre Stand,
Derom jeg intet Afgjort melde kan.
Om hende derimod fortæller man,
At hun fra nu af hver Dag gik med Hætten.

Saavidt Historien. Om den er sand,
Maa staae derhen. Om vore Koner gaae
Med saa miraculøse Kapper paa,
Det veed jeg ei. Men - Kapper er moderne,
Og - hvad der ofte har mig stødt -
De unge Koner pryde tidt og gjerne
En Kappe med forbistret meget Rødt.
Det er et Factum, kan man vel forstaae,
Jeg ganske løseligt vil pege paa.

Men I, hvem Himlen har bestemt til Smykke
For Mandens Liv!
I, der i Stilhed skabe Lykke
Og inden Husets snævre Vægge bygge
Et Held, der kun kan bygges af en Viv,
I undres dog ei over, at vi prøve,
I Hexerie
At finde Grunden til den Magt, I øve.
Ak nei, det er tilgiveligt! Naar I
135 Blot med et Smiil beherske vore Tanker,
Og med et Øiekast formaae at sætte Skranker
For al en Mands Philosophie,
Saa er det ei forunderligt, om vi
I dette Smiil, i dette Øie,
I denne Magt, hvorunder vi os bøie,
Fandt Noget, der er nærved - Hexerie.